

O Ruském kulturně - historickém muzeu na Zbraslavi už informaci *Zbraslav.info* přineslo. Jeho vznik a doba slávy jsou spjaty se jménem

Valentina Fjodoroviče Bulgakova

. Byla to především jeho zásluha, že vůbec v Československu vzniklo. Že se to stalo právě na Zbraslavi, můžeme zase vděčit majiteli zámku C.B.Dobenínovi. Poskytl pro muzeum prostory a po dobu jeho existence i nemalou podporu. Dobenínův podíl na vzniku muzea je už dnes zapomenut a na cestě k zapomenutí je i samotné muzeum a jeho zakladatel V.F.Bulgakov. Ten už je dnes známý jen mezi rusisty jako znalec díla L.N.Tolstého. Veřejnost ho nezná vůbec a pokud jí jeho jméno něco připomíná, pak si ho nejčastěji plete s populárnějším autorem Mistra a Markétky.

Přesto má Ruské muzeum i s jeho zakladatelem ve zbraslavské historii svoje místo a my bychom o tom přece jen něco vědět měli. Vůči muzeu již *Zbraslav.info* dluh splnilo, zbývá ještě připomenout jeho zakladatele. Byla to osobnost, které stojí za pozornost nejen v souvislosti s muzeem.

Narodil se roku 1866 v Kuzněcku na Sibiři. Na studiích na moskevské univerzitě se seznámil s filozofickými názory, dílem a učením L.N. Tolstého, které ho natolik zaujalo, že se s Tolstým osobně seznámil, často ho navštěvoval a po ukončení studia se stal jeho osobním tajemníkem. Dílu a odkazu tohoto velikána ruské kultury se pak věnoval celý život.

Tolstého pacifismus přijal jako svůj životní postoj. Za odmítnutí nástupu na vojnu strávil 13 měsíců ve vězení. Jako Tolstého tajemník systematicky prostudoval a bibliograficky zpracoval jeho obrovskou knihovnu. Stál u založení Tolstého muzea v Jasně Poljaně a v roce 1916 se stal jeho ředitelem. Publikoval, přednášel a také pracoval v mezinárodních mírových organizacích. Humanistické postoje veřejně zastával i po Říjnové revoluci. Založil "Společnost skutečné svobody" a redigoval její časopis, podílel se na organizování pomoci obyvatelům v Povolží v době hladomoru. Kritizoval násilí bolševického režimu, občanskou válku, trest smrti a náboženskou nesvobodu. Tím se stal v SSSR nežádoucí osobou a byl i s rodinou v roce 1923 vypovězen. Považoval to za křivdu a přestože s bolševizací poměrů v Rusku nesouhlasil, opakovaně žádal o povolení k návratu. Po vyhoštění si nový domov našel v Československu. Přišel k nám už jako uznávaný znalec Tolstého díla. Pokračoval ve sbírání archivních a muzejních materiálů, týkajících se L.N.Tolstého a posílal je do muzea v Jasně Poljaně. Nadále se angažoval v mezinárodních mírových a protiválečných organizacích. Spolupracoval s Ruskou svobodnou univerzitou v Praze a s ruskými emigrantskými společnostmi u nás i ve světě. Učil ruštinu, publikoval v tuzemském i zahraničním tisku. S přednáškami o Tolstém, Rusku, Gándím, mírovém hnutí a náboženských a filosofických otázkách vystupoval po celé Evropě. Jenom v Německu uskutečnil více než 200 přednášek ve 150 městech.

O ruském vědci, který se zapsal do zbraslavské historie

Napsal uživatel Rudolf Hofmeister
Pondělí, 12 Březen 2012 21:41

Setkal se s R. Rollandem, R. Thákurem a desítkami ruských osobností žijících v emigraci. Dopisoval si s A. Einsteinem. Přijali ho T.G. Masaryk a E. Beneš. Napsal dvě divadelní hry a nespočet odborných statí. Podílel se na vydání literárního slovníku a sestavil slovník tisícovky ruských literátů žijících v emigraci. Získal cenu Společnosti nových dějin v New Yorku za nejlepší evropskou práci na téma "Jak mohou národové světa uskutečnit všeobecné odzbrojení". Byl předsedou čs. sekce Hnutí pro mezinárodní smír, zasedal v mezinárodní radě Internacionály odpůrců války. Byl spoluzakladatelem a čestným předsedou čs.sekce Mezinárodního hnutí pro křesťanský komunismus, které se zaměřovalo na zakládání společně hospodařících rolnických komunit, podle idealistických vizí L.N.Tolstého.

Z neúplného příkladů činností, kterými se v emigraci zabýval je patrné, že máme co do činění s osobností mimořádně plodnou, vědecky i společensky aktivní s mezinárodním kreditem. Když musel opustit muzeum L.N.Tolstého v Jasné Poljaně, našel si uplatnění v muzeu i v Československu.

Přesvědčil vedení Ruské svobodné univerzity v Praze o významu popularizace ruské kultury, zejména té porevoluční, vznikající mimo území Sovětského Svazu. Muzeum se mu podařilo založit, stal se jeho ředitelem a kromě občasně studentské výpomoci, také jediným stálým zaměstnancem. Z programu muzea zcela vyloučil politikou poznamenaná témata jako historii revoluce v roce 1917 a kulturu sovětské éry.

O jeho organizačních schopnostech i pracovním výkonu svědčí rychlost s jakou se sbírky rozrůstaly a jak stoupala jeho popularita. Během krátkého období do německé okupace se muzeum stalo mezinárodně respektovanou kulturní institucí, spravující několika tisícový sbírkový fond. Díky ruským emigrantským diasporám se stalo známým po celém světě. Byl to výkon, za který by se nemusel stydět ani několikačlenný tým. Přitom pobíral plat 500.- K měsíčně, což byl v té době dělnický plat. Úředník ve státní správě měl plat trojnásobný. Za protektorátu byl jako sovětský občan v roce 1941 zatčen gestapem, ale brzo opět propuštěn. O dva roky později byl zatčen znovu, ale tentokrát skončil v koncentračním táboře až do konce války. Podobný osud potkal i jeho dceru Tatjanu.

Po válce pracoval jako vedoucí sovětského oddělení na ministerstvu informací, vyučoval na Ruském gymnasiu a neúspěšně se pokoušel obnovit činnost Ruského muzea. Po rozhodnutí ministra Z. Nejedlého o předání muzejních sbírek do SSSR, připravil 24 velkých transportních beden s muzejními sbírkami k odeslání.

V roce 1948 se mu konečně podařilo dosáhnout zrušení příkazu k vyhoštění a mohl se i s rodinou vrátit do vlasti. Stal se kustodem v Tolstého muzeu v Jasné Poljaně a pracoval v něm až do smrti v roce 1966.

O ruském vědci, který se zapsal do zbraslavské historie

Napsal uživatel Rudolf Hofmeister
Pondělí, 12 Březen 2012 21:41

F.V.Bulgakov byl jistě osobností zcela mimořádnou. Byl úspěšný ve všem, čemu se v životě aktivně věnoval. Ať to bylo dílo L.N. Tolstého, světová mírová hnutí, hnutí za sociálně spravedlivou společnost nebo popularizace kultury ruské porevoluční emigrace. Nakonec byl úspěšný i ve vybudování Ruského kulturně historického muzea. Shodou pro nás příznivých okolností to mohl uskutečnit právě na Zbraslavi a tím se, i když neúmyslně, také zapsal do naší historie.

R. Hofmeister

Související odkazy

[Ruské muzeum na Zbraslavi](#)

[Kdo byl Bartoň z Dobenína](#)

Všechny články pana Hofmeistera naleznete v sekci [Ze zbraslavských archivů](#)